

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 16.7.2025
SWD(2025) 556 final

ARBETSDOKUMENT FRÅN KOMMISSIONENS AVDELNINGAR
SAMMANFATTNING AV KONSEKVENSBEDÖMNINGSRAPPORTEN

om Europeiska konkurrenskraftsfonden

Följedokument till

**Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning
om inrättande av Europeiska konkurrenskraftsfonden, inbegripet det särskilda
programmet för försvarsforskning och försvarsinnovation, om upphävande av
förordningarna (EU) 2021/522, (EU) 2021/694, (EU) 2021/697 och (EU) 2021/783, om
upphävande av bestämmelser i förordningarna (EU) 2021/696 och (EU) 2023/588 samt
om ändring av förordning (EU) [EDIP]**

**Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning
om inrättande av Horisont Europa, ramprogrammet för forskning och innovation, för
perioden 2028-2034 och fastställande av dess regler för deltagande och spridning, och
om upphävande av förordning (EU) 2021/695**

**Förslag till rådets beslut
om inrättande av det särskilda programmet för genomförande av Horisont Europa,
ramprogrammet för forskning och innovation, för perioden 2028-2034 och om
fastställande av reglerna för deltagande och spridning inom det programmet, och om
upphävande av beslut (EU) 2021/764**

{COM(2025) 543 final} - {COM(2025) 544 final} - {COM(2025) 555 final} -
{SEC(2025) 555 final} - {SWD(2025) 555 final}

Sammanfattning
Konsekvensbedömning av EU:s nästa långtidsbudget – EU-finansiering för konkurrenskraft
A. Behov av åtgärder
Varför? Vilket problem behöver åtgärdas?
Under de senaste 30 åren har skillnaden i produktivitet mellan EU och andra utvecklade ekonomier ökat, vilket har gjort EU mindre konkurrenskraftigt än andra stora ekonomier. EU släpar efter andra stora ekonomier på flera områden, bland annat teknisk utveckling, forskning och innovation, marknadsdynamik och industriell kapacitet. Att stärka den europeiska konkurrenskraften har därför blivit en central prioritering, vilket framhålls i Draghi-rapporten. I enlighet med Europeiska kommissionens konkurrenskraftskompass¹ omfattar den europeiska konkurrenskraften EU:s förmåga att öka produktivitetstillväxten, den höga levnadsstandarden och det strategiska oberoendet i ett snabbt föränderligt globalt landskap. Detta synsätt sträcker sig utöver den traditionella kostnadsbaserade konkurrensen och betonar innovation, investeringar, resiliens och industriell styrka, särskilt inom gröna, digitala och viktiga kritiska sektorer. I konkurrenskraftskompassen identifieras flera faktorer som behövs för att stärka EU:s konkurrenskraft: 1) överbryggande av innovationsgapet, 2) utfasning av fossila bränslen och 3) minskning av alltför stora beroenden och öka försörjningstryggheten. Dessutom lyfter den fram fem övergripande möjliggörande faktorer: 1) förenkling, 2) undanröjande av hinder på den inre marknaden, 3) finansiering, 4) kompetens och arbetstillfällen av hög kvalitet, 5) bättre samordning. Förenkling, finansiering och bättre samordning kommer att stå i centrum för Europeiska konkurrenskraftsfonden. Att ta itu med dessa problem förväntas ha en positiv, om än indirekt, inverkan på andra problem som identifierats i konkurrenskraftskompassen, såsom innovationsgapet, och förväntas minska Europas beroende av externa källor för kritisk teknik och kritiska resurser, och därmed öka säkerheten och resiliensen.
Vad förväntas initiativet leda till?
Det övergripande målet med detta initiativ är att skapa en investeringskapacitet för att stödja europeisk konkurrenskraft inom strategisk teknik och strategiska sektorer samt att utnyttja EU-budgetens finansieringsverktyg. Mer specifikt främjar initiativet offentliga och privata investeringar genom hela investeringsprocessen, särskilt inom forskning och innovation, och förstärker användningen av EU-budgetens riskminskningspotential för att maximera dess EU-mervärde. Dessutom styr och fokuserar man investeringar till strategisk teknik och strategiska sektorer i EU till stöd för utfasning av fossila bränslen, säkerhet och resiliens. Slutligen underlättas tillgången till EU-finansiering genom användarcentrerade, snabbare, förenklade och harmoniserade förfaranden och samstämmigheten mellan EU:s och medlemsstaternas investeringar förbättras.
Vad är mervärdet med åtgärder på EU-nivå?
För det första, genom att förbättra samarbetet och integrationen mellan berörda parter och över gränserna minskar EU-finansieringen nationella hinder och skapar en kritisk massa för att ta itu med gemensamma utmaningar. För det andra, genom att hantera marknadsmisslyckanden och suboptimala investeringsvillkor och skapa ekonomiska effekter stärker EU den ekonomiska resiliensen, mobiliserar privata medel, lockar kapital, ökar produktiviteten i hela EU och stöder ekonomiskt fördelaktiga projekt som annars kanske inte lyckas. Den stöder konkurrens i hela EU och gör det möjligt att välja ut de bästa vetenskapliga och innovativa idéerna från hela EU. För det tredje, genom att stärka investeringens inriktning och slå samman resurser kan EU på ett bättre sätt ta itu med EU-omfattande utmaningar och främja gemensamma prioriteringar såsom den digitala och gröna omställningen.

¹ COM(2025) 30 final. En konkurrenskraftskompass för EU.

B. Lösningar

Vilka alternativ, både lagstiftning och andra åtgärder, har övervägts? Finns det ett rekommenderat alternativ? Varför?

Tre olika alternativ har övervägts:

Det första alternativet är "Business-as-usual-plus", där de 14 programmen² skulle behålla sina egna regler, men kommissionen skulle försöka säkerställa en mer övergripande samstämmighet mellan fonderna och utöka tillvägagångssättet med den europeiska plattformen för strategisk teknik (STEP) för att hjälpa enskilda projekt att dra nytta av kumulativ finansiering inom ramen för flera program.

Det andra alternativet är en "förbättrad samordning mellan program och en gemensamt regelbok", som skulle gå längre genom att harmonisera reglerna mellan programmen, särskilt genom att anpassa mål, programområden och pelare samt genomförandeverktyg och övergripande rättsliga bestämmelser.

Det tredje alternativet är en "konsolidering av programmen i en ny europeisk konkurrenskraftsfond", som skulle föra in relevanta EU-program i en enda fond med en strategisk styrning som skulle prioritera politik snarare än program. Detta alternativ skulle skapa en enda investeringskapacitet för att stödja strategiska sektorer och strategisk teknik, disruptiv innovation och utfasning av fossila bränslen genom en smidig investeringsprocess från grundforskning till tillämpad forskning till utbyggnad, tillverkning, tjänster och lösningar. Det kommer att struktureras kring ett litet antal politikområden som är avgörande för EU:s konkurrenskraft och resiliens. Dess styrning skulle hjälpa fonden att snabbt reagera på nya utmaningar och prioriteringar. Det tredje alternativet skulle skapa en balans mellan den förutsägbarhet som krävs för långsiktiga investeringar, t.ex. för forskning och innovation, och den flexibilitet som krävs för att möta nya politiska prioriteringar.

Det rekommenderade alternativet är det tredje alternativet, eftersom det erbjuder en omfattande uppsättning politiska åtgärder för att komma till rätta med de nuvarande bristerna i EU:s finansieringslandskap när det gäller konkurrenskraft som beskrivs ovan. För att säkerställa att det rekommenderade alternativet blir framgångsrikt kommer EU att genomföra åtgärder för att minimera potentiella negativa effekter, bland annat genom att skapa en balans mellan flexibilitet och behovet av förutsägbarhet.

C. Det rekommenderade alternativets konsekvenser

Vad är nyttan med det rekommenderade alternativet (om det finns ett sådant alternativ, annars anges nyttan med de huvudsakliga alternativen)?

² De 14 EU-program som omfattas av denna konsekvensbedömning omfattar Horisont Europa, innovationsfonden, programmet för ett digitalt Europa, Fonden för ett sammanlänkat Europa – digitalt, Europeiska försvarsfonden, akten till stöd för ammunitionstillverkning, instrumentet för förstärkning av den europeiska försvarsindustrin genom gemensam upphandling, programmet för europeisk försvarsindustri, programmet EU för hälsa, det europeiska rymdprogrammet, Iris2, InvestEU, programmet för den inre marknaden (programområdet för små och medelstora företag) och Life.

Det rekommenderade alternativet skulle ge en högre avkastning på investeringar under 15 år, och den totala vinsten per spenderad euro skulle vara 15,74 % högre än i det första alternativet ("business as usual plus"). . Det skulle också ge Europeiska unionen en ökning av exporten som är 58 % högre än i det första alternativet, främst på grund av den större investeringsvolymen. Det rekommenderade alternativets övergripande inverkan på produktiviteten i EU kommer sannolikt att bli positiv, eftersom det gör det möjligt att fördela resurser på ett mer effektivt och ändamålsenligt sätt.

Detta alternativ förväntas också minska de administrativa kostnaderna för stödmottagarna genom att integrera åtkomstpunkter och införa en enda regelbok, förenkla finansieringsprocessen och skapa ett effektivare, företagsvänligt klimat, särskilt till förmån för snabbväxande industrier, små och medelstora företag, innovativa nystartade företag och projekt som kräver långsiktigt investeringsstöd. En förenklad och uppgraderad ansökningsprocess skulle öka tydligheten för projektansvariga och generellt underlätta tillgången till finansiering.

Det rekommenderade alternativet konsoliderar också finansieringsprocesserna och breddar tillgången till finansiella verktyg, vilket gör det möjligt för EU att bättre utnyttja sin potential att mobilisera privat kapital och öka budgetflexibiliteten. Alternativet stärker också kopplingarna mellan grundforskning och avancerade stadier av forskning, innovation och tillverkning, vilket säkerställer en dynamisk ekonomisk struktur inom EU och en bättre introduktion av idéer på marknaden.

Marknadsmässigt syftar en enhetlig finansieringsram till att stärka europeiska företags konkurrenskraft genom att göra finansieringen mer tillgänglig och strategiskt anpassad. Det stöder också EU:s strategiska oberoende och minskar kritiska beroenden.

Slutligen omfattar de sociala konsekvenserna främjande av nya arbetstillfällen, kompetenshöjning och regional ekonomisk tillväxt, särskilt inom strategiska sektorer. Miljökonsekvenserna av detta alternativ är nära kopplade till prioriteringen av utfasning av fossila bränslen och ren teknik som viktiga sektorer. Detta bör få en positiv inverkan på klimatet och på målet att minska koldioxidutsläppen i EU.

Vad är kostnaderna för det rekommenderade alternativet (om det finns ett sådant alternativ, annars anges kostnaderna för de huvudsakliga alternativen)?

Vissa anpassningskostnader för sökande och stödmottagare som redan drar nytta av EU-medel kan uppkomma. Övergången till en enda integrerad fond kräver anpassning av organisationer som är vana vid den nuvarande strukturen. Även om det skulle behövas en inledande anpassning till den nya fonden skulle stödmottagarna endast behöva gå igenom denna inlärningsprocess en gång, snarare än upprepade gånger för flera program. Den generellt sett ökade tillgängligheten och de minskade hindren minskar avsevärt ansökningskostnaderna i allmänhet, även för en bredare pool av sökande. Utvecklingen av en gemensam ingång, som bygger på de inledande erfarenheterna från finansierings- och anbudsportalen och STEP-portalen, kan bidra till att minska störningarna, samtidigt som en flexibel och lyhörd robust styrning och nätverksstrukturer för berörda parter kan bidra till att hantera omställningen. I slutändan kan en enklare och mer översiktlig struktur bredda tillgången till finansieringsprogram till nya stödmottagare och stimulera innovation inom olika sektorer.

Hur påverkas företagen, särskilt små och medelstora företag och mikroföretag?

Små och medelstora företag som redan är bekanta med EU-finansiering kommer inledningsvis att ådra sig anpassningskostnader på grund av övergångsinsatser, såsom anpassning till nya regler och det konsoliderade ansökningsystemet. Dessa kostnader förväntas vara tillfälliga och begränsade. Med tiden kommer små och medelstora företag att gynnas av minskade administrativa kostnader för att identifiera relevanta finansieringsmöjligheter och ansöka. De viktigaste fördelarna är bland annat en enda ansökningsportal, förenklade och harmoniserade regler samt rationaliserade rådgivningstjänster och en enda kontaktpunkt, vilket gör finansieringen mer tillgänglig samtidigt som kostnaderna och komplexiteten minskar. Stöd till små och medelstora företag måste införlivas i konkurrenskraftsfondens struktur för att säkerställa att dessa fördelar förverkligas.

Påverkas medlemsstaternas budgetar och förvaltningar i betydande grad?

Nej, eftersom det rör sig om ett program som förvaltas direkt av kommissionen på EU-nivå, eller indirekt via dess genomförandepartner, med finansiering till stödmottagare.

Uppstår andra betydande konsekvenser?

Det rekommenderade alternativet kommer att förbättra produktiviteten och stärka EU:s position i den globala värdekedjan, bland annat genom disruptiv innovation som skapar nya marknader. Genom att stödja innovation och tillverkning kommer det att minska beroenden och förbättra EU-företagens ställning på marknaden. Strategisk styrning och särskild finansiering säkerställer förutsägbar finansiering, från grundforskning till marknadstillämpning. Små och medelstora företag kommer att gynnas av en förenklad tillgång till finansiering, minskade administrativa kostnader och snabbare förfaranden för beviljande av stöd, vilket förbättrar deras möjligheter att få tillgång till kapital. Initiativet kan stärka de strategiska sektorernas konkurrenskraft och EU:s ställning inom kritisk och avancerad teknik. Genom spridningseffekter kommer angränsande sektorer att gynnas, vilket ökar produktiviteten.

D. Uppföljning

När kommer åtgärderna att ses över?

Detta initiativ kommer att övervakas genom prestationsramen för budgeten efter 2027, som granskas i en separat konsekvensbedömning. I prestationsramen föreskrivs en genomföranderapport under programmets genomförandefas samt en efterhandsutvärdering att genomföra i enlighet med artikel 34.3 i förordning (EU, Euratom) 2024/2509. Utvärderingen ska genomföras i enlighet med kommissionens riktlinjer för bättre lagstiftning och kommer att baseras på indikatorer som är relevanta för programmets mål.